

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 1 2 5 0 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sobota, 28. avgust 2021 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešište pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18), od tega 1 prazno.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 2 1 2 5 0 1 2 2 0 2

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Pri vsaki trditvi obkrožite demografski pojem, ki ga trditev opisuje.

V letu 2018 se je v Slovenijo priselilo 28.455, iz nje pa izselilo 13.527 prebivalcev.

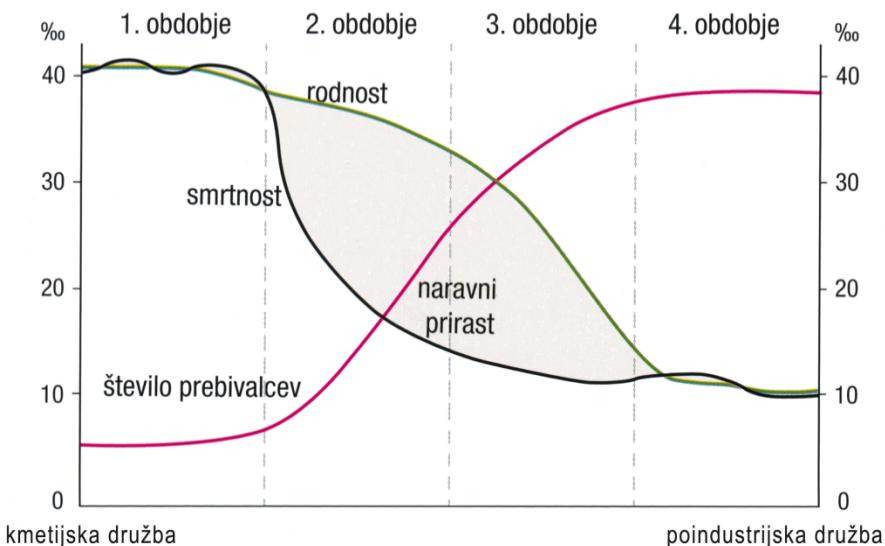
dnevna migracija depopulacija demografska eksplozija migracijski saldo

Leta 2018 je v Sloveniji več kot polovica delovno aktivnih oseb, to je 457.000, odhajala na delo v drugo občino.

dnevna migracija depopulacija demografska eksplozija migracijski saldo

(2 točki)

2. Slika 1 prikazuje naravno gibanje prebivalstva skozi štiri obdobja razvoja družbe. K vsaki trditvi napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

Slika 1

(Prirejeno po: Baloh, E., in drugi, 2016: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 112. Mladinska knjiga. Ljubljana)

_____ Najvišja rodnost je bila v obdobju pospešene industrializacije.

_____ Rast števila prebivalcev je bila najvišja na prehodu iz industrijske v poindustrijsko družbo.

(2 točki)

M 2 1 2 5 0 1 2 2 0 5

3. Imenujte družbeno sestavo prebivalstva, ki jo ponazarja slika 2, in opišite vzrok za uporabo takih napisov v Sloveniji.

Slika 2

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2016: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 118. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Ime družbene sestave: _____

Opis: _____

(2 točki)

4. Iz legende na sliki 9 v barvni prilogi izpišite gostoto prebivalstva države, v kateri je Porurje, in opišite družbenogeografski dejavnik, ki je odločilno vplival na gostoto poselitve Porurja.

Gostota poselitve: _____

Opis: _____

(2 točki)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite demografsko in gospodarsko posledico suburbanizacije v podeželskih naseljih.

Pojasnitev (demografska): _____

Pojasnitev (gospodarska): _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Navedite eno naravno nesrečo, ki pogosteje ogroža slovenske gozdove poleti, in eno, ki jih ogroža pogosteje pozimi. Navedeni naravnii nesreči naj bosta različni.

Poleti: _____

Pozimi:

(2 točki)

7. Opisite en naravni in en družbeni vzrok za visok delež gozda v Sloveniji.

Naravni vzrok:

Družbeni vzrok:

(2 točki)

(2 točki)

8. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

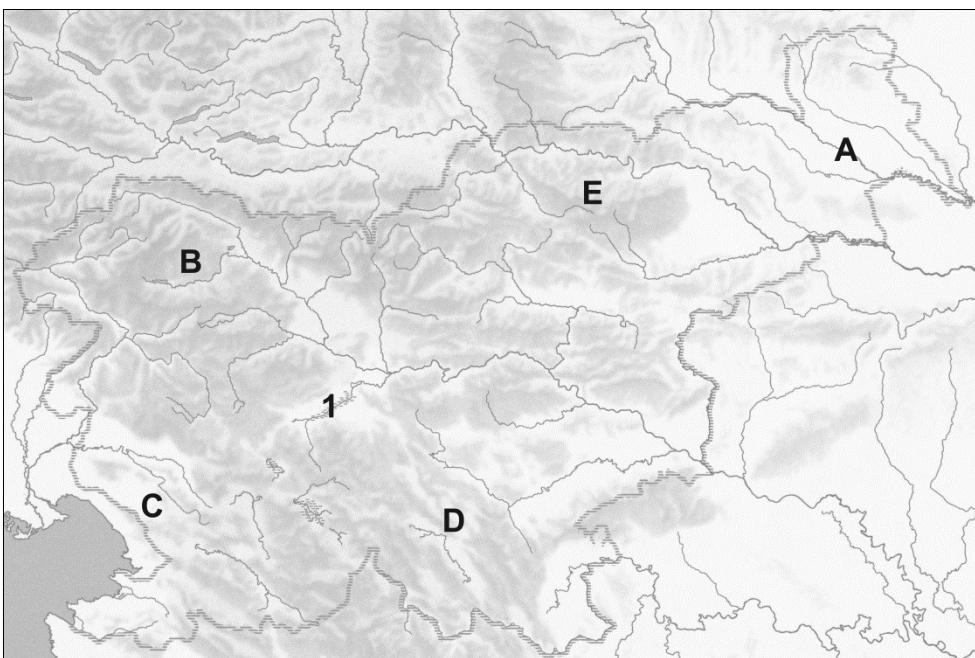
- A Na pestrost prsti v Sloveniji najbolj vplivata podnebje in raznovrsten relief.
 - B V Ljubljanski kotlini so se na nanosih proda in peska razvile kisle prsti.
 - C V gorskem svetu so se na pobočjih iz trdih karbonatnih kamnin razvile plitve prsti.
 - D Gozdna meja v alpskih pokrajinah je višja kakor na visokih planotah Dinarskokraških pokrajin.

(2 točki)

M 2 1 2 5 0 1 2 2 0 7

9. Na sliki 3 so s črkami označena območja z različnimi tipi prsti. K vsaki trditvi napišite črko, ki označuje značilnosti območja, ki ga trditev opisuje.

Slika 3

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2015: Slovenija 2. Geografija za 4. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 44. Modrijan. Ljubljana)

- _____ Distrična rjava prst spada med najrodovitnejše prsti.
- _____ Prst na apnencu in dolomitu ima izprane karbonate, ima rjav horizont, je ilovnata, kjer je debelejša, je primerna tudi za njive.
- _____ Kamninska sestava je silikatna, zato so nastale zelo kisle prsti, na katerih uspevajo zlasti iglavci.

(2 točki)

10. Pojasnite vpliv reliefa in vpliv kamninske podlage na značilnosti prsti na območju, ki je na sliki 3 v nalogi 9 označeno s številko 1.

Pojasnitev (vpliv reliefa): _____

Pojasnitev (vpliv kamninske podlage): _____

(2 točki)

Slovenija 2

11. Imenujte turistična kraja, ki sta na sliki 4 označena s črkama A in B.

Slika 4: Pohodniška pot Juliana

(Prirejeno po: M., V., 2019. Nova slovenska pohodniška pot navdušuje že pred uradnim odprtjem. Na prostem. URL: <https://www.naprostem.si/novica/nova-slovenska-pohodniska-pot-navdusuje-ze-pred-uradnim-odprtjem-39204>. Pridobljeno: 14. 10. 2019.)

A: _____

B: _____

(2 točki)

12. Cestni odsek med Ljubljano in Jesenicami je del kraka avtocestnega križa in del enega izmed evropskih prometnih koridorjev. Imenujte ju.

Krak avtocestnega križa: _____

Evropski prometni koridor: _____

(2 točki)

M 2 1 2 5 0 1 2 2 0 9

13. Glede na besedilo opišite dva vpliva pohodniške poti Juliana na trajnostni razvoj pokrajine Triglavskega naravnega parka.

NOVA POHODNIŠKA POT OKROG TRIGLAVA

Snovalci nove pohodne poti so pri njenem načrtovanju žeeli razbremeniti najbolj obiskane turistične točke Triglavskega naravnega parka, saj so večji del poti speljali daleč stran od njih. Pot se tako vije po robu Julijskih Alp in Triglavskega naravnega parka, skozi številne vasi, v katere turisti ponavadi ne zaidejo, in čudovito pokrajino, ki bo turiste navdušila s svojo raznovrstnostjo. Vsak pohodnik bo tako imel možnost spoznati bogato naravno in kulturno dediščino tega območja z neizmernim biotskim bogastvom.

Juliana bo omogočila domačinom, da obiskovalcem predstavijo svoje rokodelske in kulinarične izdelke, gostinsko ponudbo in ponudbo doživetij. Pohodniška pot tako lokalnemu prebivalstvu odpira nove možnosti za ohranitev vasi in kulturne pokrajine.

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Pojasnite dve različni spremembi v zunanji podobi naselij zaradi razvoja turizma.

1 _____

2 _____

(2 točki)

15. Z opisom vzroka in posledice pojasnite en problem, ki omejuje Luko Koper pri njenem nadalnjem razvoju.

(2 točki)

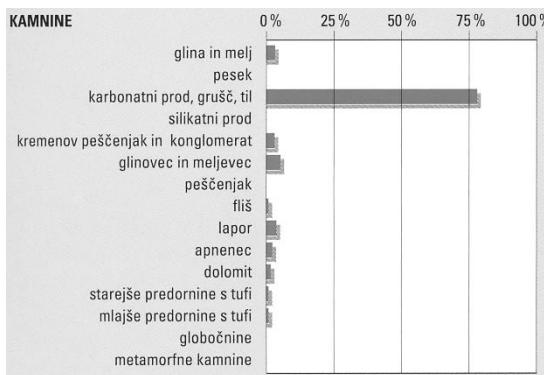
Slovenija – pokrajine 1

16. Pred trditve, ki opisujejo značilnosti Predalpskih pokrajin, napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

- Predalpske pokrajine se razprostirajo zahodno, južno in vzhodno od Ljubljanske kotline.
- Ljubljanska in Velenjska kotlina sta edini kotlini v Predalpskih pokrajinah.
- V Predalpskih pokrajinah je peстра geološka zgradba.

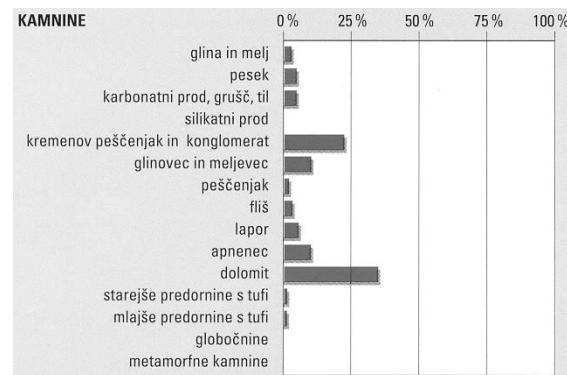
(2 točki)

17. Slike 5 in 6 prikazujeta geološko zgradbo dveh Predalpskih pokrajin. Na črto pod vsako sliko vpišite ime pokrajine, katere geološke značilnosti so prikazane na posamezni sliki.
Izbirajte med: Brkini, Ljubljanska kotlina (brez Ljubljanskega barja), Posavsko hribovje, Pohorje.

Slika 5

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija pokrajine in ljudje, str. 87. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 6

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija pokrajine in ljudje, str. 180. Mladinska knjiga. Ljubljana)

(2 točki)

18. Na sliki 10 v barvni prilogi je s črko A označen največji kraj v eni izmed pokrajin predalpskega hribovja. Imenujte pokrajinino, v kateri leži označeni kraj, in napišite gospodarsko panogo, ki je najbolj prispevala k razvoju omenjenega kraja.

Ime pokrajine: _____

Gospodarska panoga: _____

(2 točki)

19. Pojasnite vpliv reliefa na razvoj ene izmed primarnih dejavnosti v pokrajini, ki ste jo imenovali v nalogi 18.

(2 točki)

20. Pojasnite vpliv prevladujoče kamnine iz slike 5 v nalogi 17 na značilnosti prsti in s tem na kmetijsko rabo tal v tej pokrajini.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Imenujte reki, ki sta na sliki 7 označeni s črkama A in B.

Slika 7

(Prirejeno po: Primorske pokrajine – vode. Nemi zemljevidi. Društvo učiteljev geografije Slovenije.
URL: <http://www.drustvo-dugs.si/zemljevidi/>. Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

A: _____

B: _____

(2 točki)

22. Na sliki 7 v nalogi 21 sta s črkama C in D označeni dve območji Notranjske reke. Izpišite črko območja, kjer reka ponikne, in opišite vzrok za to.

Črka območja: _____

Opis: _____

_____ (2 točki)

23. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Srednjeveško jedro Nove Gorice je na današnji meji med Italijo in Slovenijo.
- B Gričevje Goriških brd ima zaradi lege v termalnem pasu dobre pogoje za gojenje vinske trte in češenj.
- C Litoralizacija vpliva na višje cene zemljišč.
- D Dvojnost kamninske zgradbe Obsredozemskih pokrajin se kaže v prepletu apnanca in dolomita.

(2 točki)

24. S pomočjo besedila opišite dve rešitvi za ohranjanje kakovosti morja ob slovenski obali.

Koprsko občina je zjutraj ugotovila, da so se fekalne vode iztekale v morje pri Žusterni, in zato na tamkajšnjem kopališču izobesila rdečo zastavo. Agencija RS za okolje (Arso) in Nacionalni inštitut za javno zdravje do nadaljnjega odsvetujeta kopanje med kopališčem Žusterna pri Kopru in kopalnim območjem Žusterna – Avtokamp Jadranka.

(Vir: A., L., 2019. Fekalije v vodi, s plaže pri Žusterni pregnali kopalce. Novice. SiolNET.
URL: <https://siol.net/novice/slovenija/arso-v-koprski-zusterni-zaznal-fekalije-in-odsvetuje-kopanje-504002>.
Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

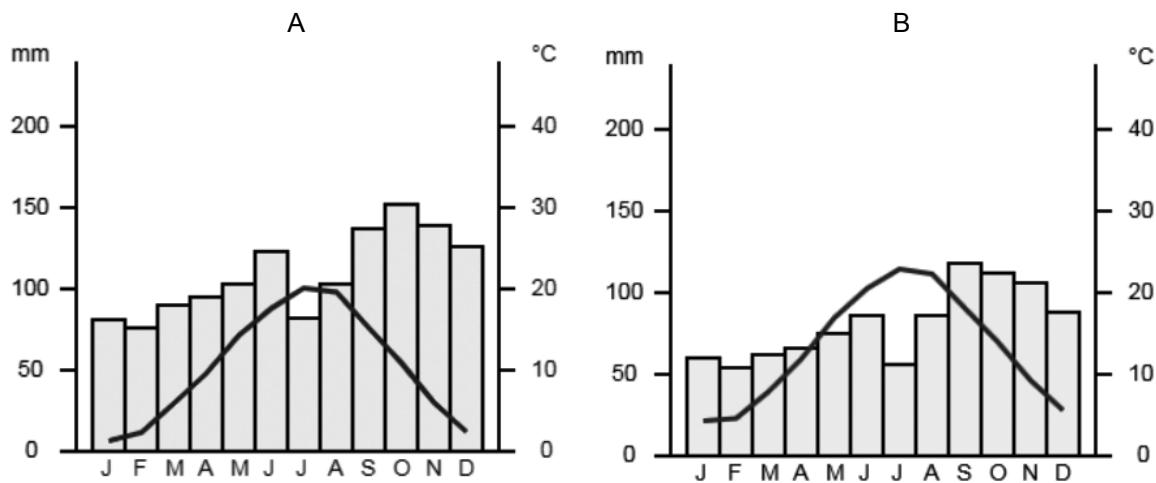
1 _____

2 _____

(2 točki)

25. Klimograma A in B na sliki 8 prikazujeta podnebne značilnosti krajev, ki sta na sliki 7 v nalogi 21 označena s številkama 1 in 2. Na črto napišite črko klimograma, ki na sliki 7 prikazuje značilnosti kraja, označenega s številko 2, in pojasnite svojo odločitev.

Slika 8

(Vir podatkov: Podnebje. Državna meteorološka služba. Agencija Republike Slovenije za okolje. 2014. URL: http://meteo.arso.gov.si/meteo/sl/climate/tables/normals_81_10/. Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

Črka klimograma kraja 2: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

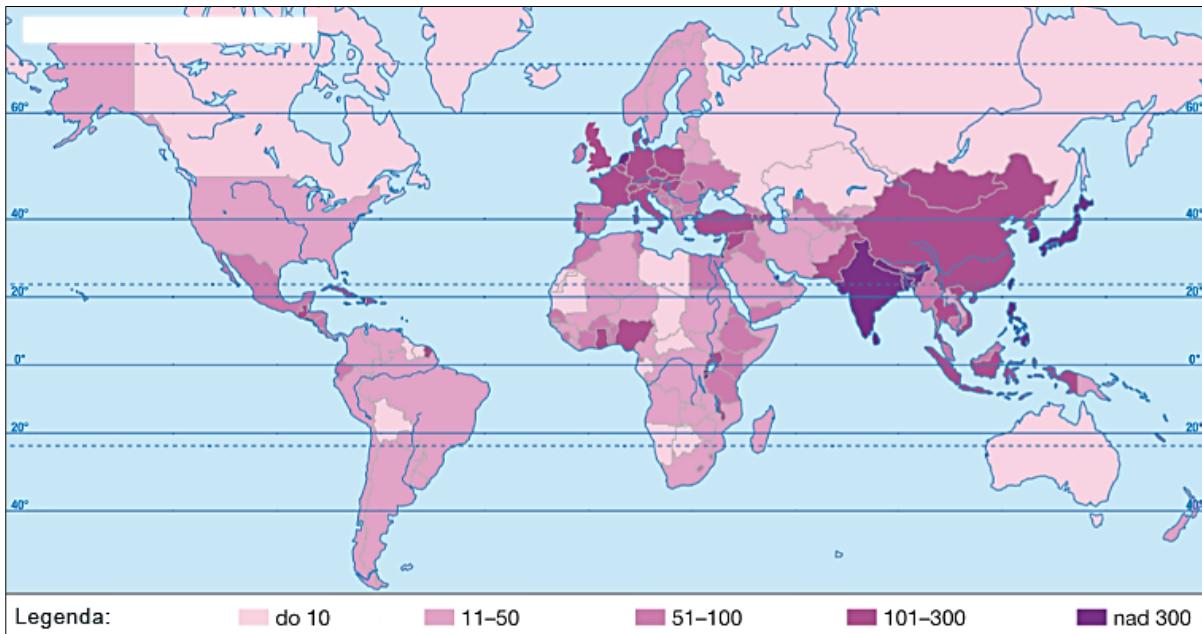

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 9: Gostota poselitve (preb./km²)

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2016: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 109. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 10

(Pridobljeno po: Large physical map of Slovenia with roads, cities and airports. Slovenia. Europe. Mapsland.
URL: <https://www.mapsland.com/europe/slovenia/large-physical-map-of-slovenia-with-roads-cities-and-airports>.
Pridobljeno: 14. 11. 2019.)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.